

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СУБВЕНЦІЙ В УКРАЇНІ

FEATURES OF INVESTMENT SUBVENTIONS' APPLICATION IN UKRAINE

УДК 336.1:352(477)

Стеценко Т.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри державних фінансів Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

Яременко В.Г.

к.е.н., доцент, доцент кафедри державних фінансів Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

Баташова А.В.

студент Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

У статті надано оцінку сучасному стану використання інвестиційних субвенцій в Україні. Визначено, що роль інвестиційних субвенцій у наповненні місцевих бюджетів та фінансуванні їх капітальних видатків незначна. Позитивним фактом є превалювання надання широкопрофільних інвестиційних субвенцій із державного бюджету до місцевих бюджетів над вузькопрофільними. Запропоновано шляхи вдосконалення застосування широкопрофільних інвестиційних субвенцій в Україні.

Ключові слова: місцевий бюджет, міжбюджетний трансферт, субвенція, інвестиційна субвенція, капітальні інвестиції, капітальні видатки.

В статье проведена оценка текущего состояния использования инвестиционных субвенций в Украине. Определено, что роль инвестиционных субвенций в наполнении местных бюджетов и финансировании их капитальных расходов незначительна. Положительным фактом является то, что

широкопрофильные инвестиционные субвенции из государственного бюджета местным бюджетам превалируют над низкопрофильными. Предложены пути усовершенствования использования широкопрофильных инвестиционных субвенций в Украине.

Ключевые слова: местный бюджет, межбюджетный трансферт, субвенция, инвестиционная субвенция, капитальные инвестиции, капитальные расходы.

A current-state assessment of investment subventions in Ukraine is performed in the article. It is determined that the role of investment subvention in filling municipal budgets and financing their capital charges is insignificant. A positive fact is that wide-ranging investment subvention from the state budget to municipal budgets are in lieu of low-ranging. The ways of improving the application of wide-ranging investment subventions in Ukraine are offered.

Key words: municipal budget, interbudgetary transfer, subvention, investment subvention, capital investments, capital charges.

Постановка проблеми. Інвестиції є запорукою розвитку економіки. Однак в Україні історично склалося, що не всі сектори економіки можуть продукувати достатньо фінансових ресурсів для розширеного відтворення, а іноді й для підтримання власного функціонування.

Соціальна сфера в Україні перебуває на переможному бюджетному фінансуванні. Близько 80% займають видатки соціального спрямування у структурі видатків місцевих бюджетів та близько 41% – державного бюджету України. Відповідно, і можливості інвестування у відповідну сферу найчастіше обмежені бюджетними можливостями місцевих органів влади.

В умовах достатньо високого рівня централізації бюджетної системи України одним із напрямів підвищення інвестиційної спрямованості видатків місцевих бюджетів є надання субвенцій інвестиційного характеру з державного бюджету. Однак відсутність прозорого механізму розподілу, розпорошення коштів на менш важливі проекти, виявлені зловживання під час їх використання призводять до зменшення соціально-економічного ефекту від їх надання, що й зумовлює актуальність подальших досліджень вітчизняної практики застосування інвестиційних субвенцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Темі використання міжбюджетних трансфертів у фінансовому вирівнюванні присвячено багато праць вітчизняних науковців та економістів-практиків. Однак останніми роками небагато праць напряму стосувалися особливостей упровадження, надання та освоєння інвестиційних субвенцій. Так, у праці О. Чугунова [1] інвестиційні субвенції роз-

глядаються як захід з удосконалення механізму формування бюджету розвитку. О. Федорчак [2] розкриває особливості фінансування інвестиційних проектів місцевого та регіонального розвитку, у т. ч. за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад. К. Ткач [3] пропонує ввести формалізований підхід до розрахунку обсягів надання інвестиційних субвенцій територіям. Автори низки статей [4–6] на підставі результатів перевірок Рахункової палати України окреслюють проблеми надання та використання субвенцій інвестиційного характеру з Державного бюджету України.

Потребують подальшого поглибленого дослідження питання упорядкування інвестиційних субвенцій, розроблення механізму їх розподілу, а також протидії зловживанням у сфері їх розподілу та освоєння.

Постановка завдання. Метою дослідження є розроблення комплексу заходів із підвищення ефективності використання інвестиційних субвенцій в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні одним із джерел фінансування інвестиційного процесу виступають кошти місцевих бюджетів. Спираючись на доведену соціальну спрямованість місцевих бюджетів, можна стверджувати, що основними об'єктами вкладення капітальних інвестицій за рахунок місцевих бюджетів є соціальна сфера та житлово-комунальне господарство.

За період 2010–2016 рр. намітилася позитивна тенденція до зростання обсягів капітальних інвес-

тицій за рахунок місцевих бюджетів. Як демонструє рис. 1, умовно можна виділити два відрізки у динаміці змін обсягів інвестицій: із 2010–2014 рр. поступове, доволі повільне зростання обсягів до пікового значення 2012 р. у 8,5 млрд. грн. змінилося падінням відповідного показника майже до рівня 2010 р. внаслідок гострої політичної та економічної ситуації в країні. У 2014–2016 рр. відбулася значна активізація інвестиційної політики місцевих органів влади в контексті продовження бюджетної реформи, наслідком чого стало зростання інвестицій за рахунок місцевих бюджетів у 2,5 рази до рівня 26,8 млрд. грн.

Якщо у 2010–2014 рр. частка капітальних інвестицій, профінансованих за рахунок місцевих бюджетів, у загальному обсязі реалізованих капітальних інвестицій в Україні коливалася в межах 2,7–3,2%, то вже у 2016 р. вона зросла до майже 7,5%.

Попри вибраний курс на децентралізацію в Україні бюджетна система характеризується доволі високим рівнем централізації бюджетних потоків. Фінансове вирівнювання у тому числі здійснюється за рахунок надання міжбюджетних трансфертів, структура яких унаслідок проведеної бюджетної реформи наприкінці 2014 р. суттєво змінилася на користь цільових трансфертів – субвенцій. Досліджуючи Бюджетний кодекс України (глава 16) [8], умовно всі субвенції можна поділити на субвенції поточного споживання та субвенції інвестиційного характеру.

Доцільно уточнити, що під поняттям «субвенція інвестиційного характеру (інвестиційна субвенція)» розуміємо міжбюджетний трансферт, який надається для використання з метою збереження, відтворення або розширення основних фондів державної або комунальної форми власності. Також можна виділити інвестиційні субвенції широкого кола об'єктів інвестування (широкопрофільні), які викликають найбільший науковий інтерес, та вузькопрофільні інвестиційні субвенції.

У Бюджетному кодексі серед інвестиційних субвенцій, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, окремо виділяють субвенцію на виконання інвестиційних проектів та субвенцію на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах. Разом з іншими субвенціями інвестиційного характеру особливості їх запровадження регламентуються постановами Кабінету Міністрів України.

Аналізуючи практику використання інвестиційних субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам за період 2010–2016 рр., можна відзначити, що на постійній щорічній основі надаються інвестиційні субвенції широкого кола об'єктів інвестування, до яких належить субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. У 2016 р. була введена в

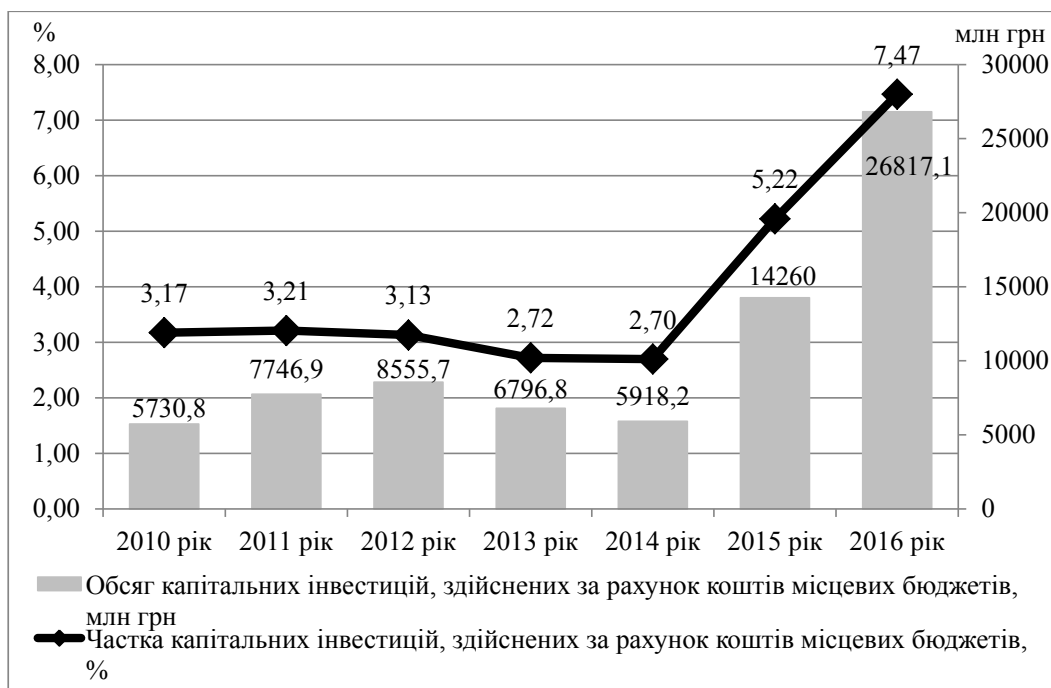

Рис. 1. Стан фінансування капітальних інвестицій за рахунок місцевих бюджетів у 2010–2016 рр.

Джерело: побудовано за даними [7]

дію нова широкопрофільна субвенція, що сприяє реалізації реформи системи місцевого самоврядування, – субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад. Серед вузькоспецифічних інвестиційних субвенцій на постійній основі до 2014 р. включно надавалася лише субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах. Усі інші вузькоспецифічні інвестиційні субвенції найчастіше надавалися протягом років реалізації конкретного інвестиційного проєкту (наприклад, із 2013 р. надається субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпро на завершення будівництва метрополітену).

Серед пріоритетів вітчизняної економічної, зокрема бюджетної, політики є прискорення економічного зростання, на яке напряду впливає й участь держави в активізації інвестиційних процесів у бюджетному секторі. Викликає зацікавленість визначення рівня інвестиційної підтримки державою місцевих органів влади, який характеризується обсягами надання інвестиційних субвенцій з державного бюджету України місцевим бюджетам.

За даними табл. 1, більшість наданих субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам мала характер фінансування поточного споживання, а на інвестиційні потреби за період 2012–2016 рр. спрямовувалося менше 10% загального обсягу

субвенцій. Так, у 2012 р. понад 7% загального обсягу наданих субвенцій спрямовувалося на інвестиційні цілі, а в 2016 р. не більше 2,27% – на оновлення та розширення основних фондів комунальної власності. За означений період часу абсолютні показники надання інвестиційних субвенцій мали спадну тенденцію і лише в 2016 р. майже досягли рівня 2012 р.

Через постійний характер надання, масштаби охоплення об'єктів вкладання, рівень самостійності місцевих органів влади основою інвестиційних субвенцій повинні бути широкопрофільні субвенції. Аналіз статистичних даних табл. 1 свідчить про те, що станом на 31.12.2016 87,2% інвестиційних субвенцій надавалися у вигляді широкопрофільних, що могло стати наслідком упорядкування переліку субвенцій, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, у межах бюджетної реформи. Однак у попередніх роках їхня частка в жодному досліджуваному році не досягла навіть рівня 50%, а в 2012–2014 рр. навіть скоротилася з 40,7% до 14%.

Зауважимо, що внесок широкопрофільних інвестиційних субвенцій із державного бюджету до наповнення місцевих бюджетів є незначним – не більше 1% загального обсягу доходів місцевих бюджетів України. Частка капітальних видатків, які фінансувалися за рахунок широкопрофільних інвестиційних субвенцій, також доволі помірні: з 2012 до 2014 р. її значення впало з 11,8% до 1,6%,

Таблиця 1

Стан використання широкопрофільних інвестиційних субвенцій в Україні в 2010–2016 рр.

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Всього широкопрофільних інвестиційних субвенцій, млн. грн.	1914,69	912,49	227,27	722,12	3736,51
Всього інвестиційних субвенцій, млн. грн.	4702,86	2854,54	1622,84	1515,79	4286,13
Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, млн. грн.	63833,34	54627,95	66166,56	166703,12	188558,69
Доходи місцевих бюджетів, млн. грн.	225273,45	221019,39	231702,01	294460,23	366143,12
Капітальні видатки місцевих бюджетів, млн. грн.	16218,95	14240,00	13949,55	32176,45	52657,72
Частка інвестиційних субвенцій у загальному обсязі субвенцій, наданих із державного бюджету місцевим бюджетам, %	7,37	5,23	2,45	0,91	2,27
Частка широкопрофільних субвенцій інвестиційного характеру у загальному обсязі субвенцій, наданих із державного бюджету місцевим бюджетам, %	3,00	1,67	0,34	0,43	1,98
Частка широкопрофільних інвестиційних субвенцій у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів, %	0,85	0,41	0,10	0,25	1,02
Частка капітальних видатків місцевих бюджетів, що фінансується за рахунок широкопрофільних інвестиційних субвенцій, %	11,81	6,41	1,63	2,24	7,10
Частка широкопрофільних інвестиційних субвенцій у загальному обсязі інвестиційних субвенцій, наданих з державного бюджету місцевим бюджетам, %	40,71	31,97	14,00	47,64	87,18

Джерело: побудовано за даними [9]

і тільки у 2015–2016 рр. стали помітні зрушення у бік зростання впливу таких інвестиційних субвенцій на забезпечення капітальних вкладень, і частка зросла до рівня 7,1%.

Досліджуючи правове поле регулювання інвестиційних субвенцій, було виявлено, що постановами КМУ регламентується можливість надання трьох основних широкопрофільних інвестиційних субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів), субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (субвенція розвитку), субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад. На практиці тільки останні два види субвенцій надаються з державного бюджету України.

За своїм змістом порядок та умови надання субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів) та субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій [10; 11] дуже схожі: мета, спрямування та умови надання практично не відрізняються. Обидва документи не містять чіткого, прозорого механізму розподілу субвенцій. З огляду на відсутність за досліджуваний період 2012–2016 рр. випадків надання субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів), постають питання про необхідність існування у відповідному вигляді цих двох нормативних документів одночасно.

Головною метою надання субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад є забезпечення максимальної доступності суспільних послуг для всіх мешканців об'єднаної територіальної громади. Серед переваг надання цього виду широкопрофільних інвестиційних субвенцій є затверджена у Порядку [12] формула розрахунку розподілу субвенцій між місцевими бюджетами на підставі врахування кількості сільського населення та площі території об'єднаної територіальної громади.

Результати контрольних та аналітичних заходів демонструють, що в Україні механізм використання широкопрофільних інвестиційних субвенцій недостатньо напрацьований: виявляються помилки як на стадії відбору інвестиційних проектів, так і на стадії освоєння коштів. Узагальнюючи наукові дослідження [2; 13, с. 19, 24–25, 27–32; 14], можна виокремити такі проблеми в практиці застосування широкопрофільних інвестиційних субвенцій в Україні:

1) включення Мінфіном до Переліку об'єктів, запланованих до фінансування за рахунок Субвенції розвитку окремих об'єктів будівництва, реконструкції, капітального ремонту з низьким ступенем будівельної готовності за відсутності затвердженої у встановленому порядку проектної

документації, а також об'єктів з обсягом фінансування, не достатнім для їх введення в експлуатацію у поточному році;

2) невикористання та повернення коштів субвенцій через перерахування частини коштів із державного бюджету місцевим бюджетам наприкінці року, неможливість використання коштів через відсутність проектно-кошторисної документації, прийняття несвоєчасних управлінських рішень, у тому числі щодо проведення процедур закупівлі;

3) незабезпечення законного та ефективного використання коштів субвенцій через недоліки в управлінні коштами, недосконалість системи внутрішнього контролю, а саме:

- оплата невиконаних робіт, невстановленого обладнання та невикористаних матеріалів;
- недотримання вимог законодавства щодо здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповувалися за бюджетні кошти;
- неефективне використання коштів державного бюджету;
- недотримання вимог законодавства про здійснення державних закупівель;
- незабезпечення достовірності фінансової та бюджетної звітності;

4) інвестиційні програми (проекти) та заходи, що фінансувалися за рахунок субвенцій, передбачали переважно реконструкцію та капітальний ремонт наявної соціальної, транспортної та житлової інфраструктури. Практично не фінансувалися заходи щодо активізації місцевої економічної ініціативи, зміцнення виробничого потенціалу сільської місцевості, інші заходи, пов'язані з розширенням відтворення та стимулюванням зайнятості населення [13, с. 37].

Також одним зі спірних питань у запровадженні інвестиційних субвенцій є відсутність оприлюдненого чіткого, обґрунтованого та прозорого механізму їх розподілу.

Погоджуємося з К. Ткач [3, с. 101], що загальний обсяг широкопрофільної інвестиційної субвенції бажано розподілити на дві частини: 25% загального обсягу субвенції надавати за запитами головних розпорядників коштів, а решту – за формулою.

Головною метою надання субвенцій повинно бути наближення всіх регіонів та територій до встановленого рівня надання суспільних послуг. Вбачається доцільним для визначення відносних станів розвитку регіонів, частки кожного регіону у загальному обсязі інвестиційної субвенції і досягнення поставленої мети використати елементи побудови таксономічного показника рівня розвитку, які представлені у роботі В. Плюти [15].

Матрицю спостережень побудовано на підставі визначення для кожного регіону України показників рівня соціально-економічного розвитку регіону, рекомендованих у «Порядку та умовах надання субвенцій із державного бюджету місцевим

бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів)» [10]: обсяг реалізованої промислової продукції, (товарів, послуг) (K_1); продукція сільськогосподарства (у постійних цінах) (K_2); капітальні інвестиції (K_3); рівень щільності населення (K_4); рівень безробіття населення (за методологією МОП) (K_5); наявний дохід населення в розрахунку на одну особу (K_6); середньомісячна заробітна плата (K_7). Вихідні дані пройшли процес стандартизації ознак шляхом нормування на середнє значення за стовпцем, а стандартизована матриця спостережень наведена в табл. 2.

Стимуляторами соціально-економічного розвитку регіону було вибрано: обсяг реалізованої промислової продукції, (товарів, послуг); продукція сільськогосподарства (у постійних цінах); капітальні інвестиції; рівень щільності населення; наявний дохід населення у розрахунку на одну особу; середньомісячна заробітна плата (K_{01} , K_{02} , K_{03} , K_{04} , K_{06} , K_{07} – максимальні значення у 1–4, 6, 7-му стовпцях табл. 2), а дестимулятором – рівень безробіття населення (за методологією МОП) (K_{05} – мінімальне значення у 5-му стовпці табл. 2). Еталонне значення розвитку регіонів наведено в табл. 2.

Відстань кожного регіону до еталонного значення розраховується за формулою:

$$C_{io} = \left[\frac{1}{6} \sum_{s=1}^6 (K_{is} - K_{os}) \right]^{\frac{1}{2}}, \quad (1)$$

де C_{io} – відстань кожного регіону до еталонного значення розвитку регіонів;

K_{is} – s показник рівня соціально-економічного розвитку для i регіону;

K_{os} – еталонний s показник рівня соціально-економічного розвитку регіонів;

i – кількість регіонів (областей) України;

s – кількість показників рівня соціально-економічного розвитку регіонів ($s = 6$).

Частка субвенції для кожного регіону (Δ_i) тоді визначається як:

$$\Delta_i = \frac{C_{io}}{\sum_{i=1}^{24} C_{io}}. \quad (2)$$

Величина широкопрофільної інвестиційної субвенції, що буде надаватися i -ому регіону у відповідному році (Sub_i), буде розраховуватися за формулою:

$$Sub_i = L * \Delta_i, \quad (3)$$

де L – загальний запланований обсяг широкопрофільної інвестиційної субвенції для всіх регіонів, що підлягає розподілу за формулою.

Таблиця 2

Стандартизована матриця спостережень для розрахунку частки кожного регіону у загальному обсязі широкопрофільної інвестиційної субвенції (дані за 2016 р.)

№ з/п	Регіон	K_1	K_2	K_3	K_4	K_5	K_6	K_7	C_{i0}	Δ_k
1	Вінницька	0,810	2,009	0,814	0,851	1,043	0,951	0,808	1,971	4,23
2	Волинська	0,317	0,618	0,626	0,732	1,237	0,795	0,781	2,270	4,87
3	Дніпропетровська	4,688	1,431	3,224	1,434	0,849	1,220	0,979	0,426	0,91
4	Донецька	2,878	0,708	1,127	2,268	1,516	0,546	1,156	1,330	2,86
5	Житомирська	0,457	0,887	0,542	0,589	1,204	0,883	0,772	2,230	4,79
6	Закарпатська	0,251	0,374	0,389	1,399	1,075	0,703	0,829	2,303	4,95
7	Запорізька	2,075	0,936	1,067	0,907	1,075	1,183	0,980	1,570	3,37
8	Івано-Франківська	0,506	0,546	0,687	1,404	0,946	0,842	0,811	2,132	4,58
9	Київська	1,319	1,465	3,250	0,874	0,731	1,100	1,009	1,507	3,24
10	Кіровоградська	0,342	1,135	0,644	0,557	1,333	0,870	0,767	2,239	4,81
11	Луганська	0,512	0,454	0,305	1,166	1,720	0,335	0,895	2,298	4,94
12	Львівська	0,982	0,872	1,776	1,645	0,828	0,946	0,880	1,721	3,70
13	Миколаївська	0,629	0,916	0,957	0,663	1,043	0,932	0,943	2,072	4,45
14	Одеська	0,800	1,120	1,568	1,015	0,731	1,060	0,928	1,843	3,96
15	Полтавська	1,957	1,622	1,151	0,703	1,355	1,022	0,892	1,582	3,40
16	Рівненська	0,423	0,634	0,428	0,822	1,140	0,836	0,842	2,258	4,85
17	Сумська	0,491	0,961	0,543	0,657	1,000	0,953	0,797	2,196	4,72
18	Тернопільська	0,224	0,803	0,471	1,086	1,237	0,755	0,713	2,281	4,90
19	Харківська	2,085	1,475	1,643	1,219	0,688	1,027	0,858	1,346	2,89
20	Херсонська	0,349	1,059	0,454	0,526	1,204	0,877	0,781	2,277	4,89
21	Хмельницька	0,461	1,183	0,918	0,883	1,011	0,917	0,780	2,092	4,49
22	Черкаська	0,791	1,412	0,641	0,834	1,118	0,860	0,800	2,035	4,37
23	Чернівецька	0,128	0,404	0,256	1,590	0,935	0,754	0,739	2,354	5,06
24	Чернігівська	0,525	0,978	0,521	0,459	1,215	0,890	0,772	2,223	4,78
	Еталонне значення	4,688	2,009	3,250	2,268	0,688	1,220	1,156	-	-

У табл. 2 наведено розрахунок частки гіпотетичної широкопрофільної інвестиційної субвенції для кожного регіону (Δ_i) на підставі статистичних даних за 2016 р. Так, найменше надійде коштів субвенції до областей, що знаходяться на найближчій відстані до еталону розвитку регіонів: Дніпропетровської (0,91%), Донецької (2,86%) та Харківської (2,89%). Серед областей із найвищим обсягом отримання субвенції інвестиційного характеру відзначимо Чернівецьку (5,06%), Закарпатську (4,95%), Луганську (4,94%), Тернопільську (4,90%), Херсонську (4,89%), Волинську (4,87%), Рівненську (4,85%) та Кіровоградську (4,81%).

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, узагальнюючи результати дослідження специфіки використання інвестиційних субвенцій в Україні, можна зробити такі висновки:

1) в Україні інвестиційні субвенції або субвенції інвестиційного характеру не виокремлюються у нормативно-правових документах поміж інших субвенцій, хоча для активізації інвестиційних процесів, у т. ч. за рахунок бюджетних коштів, доцільно було б закріпити їхній статус;

2) нині інвестиційні субвенції не відіграють суттєвої ролі у наповненні місцевих бюджетів та фінансуванні їх капітальних видатків;

3) структура наданих інвестиційних субвенцій із державного бюджету до місцевих бюджетів зміщується у бік широкопрофільних субвенцій, які характеризуються постійним, передбачуваним характером надання;

4) для підвищення ефективності застосування широкопрофільних інвестиційних субвенцій доцільно провести такі заходи:

– впорядкувати перелік наявних широкопрофільних інвестиційних субвенцій для усунення дублювання та порушення вимог під час вибору об'єктів інвестування, розпорошення бюджетних коштів. Бажано було б розподілити інвестиції за такими параметрами: за об'єктами інвестування на створення нових або підтримання вже існуючої інфраструктури; за обсягами необхідної реконструкції або за ступенем готовності об'єкта; за обсягами фінансування;

– для підвищення фінансової дисципліни використання інвестиційних субвенцій до заходів впливу за неналежного їх використання можливо додати призупинення надання субвенції до повного або часткового усунення порушень або навіть ненадання субвенції у наступному бюджетному році;

– розподіл інвестиційних субвенцій між територіями повинен відбуватися на неупереджених засадах, що може забезпечити прозорий механізм розрахунку. Запропоновано використовувати елементи таксономічного показника рівня розвитку для розрахунку частки гіпотетичної широкопрофільної інвестиційної субвенції для кожного регіону.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Чугунов О.І. Бюджет розвитку як інвестиційна складова місцевих бюджетів. Економічний вісник університету. 2016. Вип. 30(1). С. 229–235.
2. Федорчак О.В. Проблеми фінансування інвестиційних проектів місцевого та регіонального розвитку в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія «Державне управління». 2017. № 2. С. 118–127.
3. Ткач К. Прагматизм надання та розподілу інвестиційних субвенцій. Світ фінансів. 2013. Вип. 4. С. 98–104.
4. Радіонов Ю.Д. Проблеми реалізації бюджетних інвестицій. Економіка України. 2015. № 2. С. 48–60.
5. Стефанюк І.Б. Бюджетні інвестиційні субвенції: проблеми досягнення цілей. Наукові праці НДФІ. 2012. Вип. 2. С. 44–53.
6. Радіонов Ю.Д. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: роль в соціально-економічному розвитку регіонів та проблеми ефективного використання коштів. Регіональна економіка. 2013. № 3. С. 145–153.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення – 20.03.2018).
8. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення – 13.03.2018).
9. Звітність про виконання бюджетів / Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (дата звернення – 20.03.2018).
10. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів), затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 № 520 (зі змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF> (дата звернення – 21.03.2018).
11. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 106 (зі змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-%D0%BF> (дата звернення – 21.03.2018).
12. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 200 (із змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-%D0%BF> (дата звернення – 21.03.2018).
13. Звіт про результати аудиту ефективності використання у 2015 році коштів державного бюджету, спрямованих місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів інфраструктури окремих територій / Рахункова палата України. Київ, 2016. 47 с. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749613/Zvit_12-6.pdf?subportal=main (дата звернення – 16.03.2018).

14. Аналіз розподілу субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2016-2017 роках / За заг. ред. В. Мазярчука; Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. Київ, 2017. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-21-subvenciyi-infrastruktury-2016-2017.pdf> (дата звернення – 25.03.2018).

15. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: Методы таксономии и факторного анализа; пер. с пол. Москва: Статистика, 1980. 151 с.

16. Регіони України 2017: статистичний збірник / За ред. І.Є. Вернера; Державна служба статистики України. 2017. Ч. 1. 13 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/12/zb_ru1ch2016pdf.zip (дата звернення – 13.03.2018).

REFERENCES:

1. Chuhunov O. I. (2016) Biudzhety rozvytku yak investytsiina skladova mistsevykh biudzhetyv [Development budget as an investment component of local budgets]. *Ekonomichniy visnyk universytetu*, vol. 30 (1), pp. 229–235.

2. Fedorchak O. V. (2017) Problemy finansuvannya investytsiinykh proektiv mistsevoho ta rehionalnoho rozvytku v Ukraini [Problems of financing of investment projects of local and regional development in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnogo upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Seriiia : Derzhavne upravlinnia*, no. 2, pp. 118–127.

3. Tkach K. (2013) Prahmatyzm nadання ta rozpodilu investytsiinykh subventsii [The pragmatism of providing and distributing investment subventions]. *Svit finansiv*, vol. 4, pp. 98–104.

4. Radionov Yu. D. (2015) Problemy realizatsii biudzhetynykh investytsii [Problems of implementation of budget investments]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 2, pp. 48–60.

5. Stefaniuk I. B. (2012) Biudzhetni investytsiini subventsii: problemy dosiahnennia tsilei [Budgetary investment subventions: problems of achieving goals]. *Naukovi pratsi NDFI*, vol. 2, pp. 44–53.

6. Radionov Yu. D. (2013) Subventsii z derzhavnogo biudzhetu mistsevym biudzhetam: rol v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku rehioniv ta problemy efektyvnoho vykorystannia koshtiv [Subventions from the state budget to local budgets: the role in the socio-economic development of the regions and the problem of efficient use of funds]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3, pp. 145–153.

7. Official site of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 20 March 2018).

8. Verkhovna Rada Ukrainy (2010) Biudzhetynyi kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 13 March 2018).

9. Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. Zvitnist pro vykonannya biudzhetyv [Report on budget exe-

cution]. Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (accessed 20 March 2018).

10. Kabinet Ministriv Ukrainy (2011) Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov nadання subventsii z derzhavnogo biudzhetu mistsevym biudzhetam na vykonannya investytsiinykh proqram (proektiv) [On Approval of the Procedure and Conditions for Granting Subventions from the State Budget to Local Budgets for the Implementation of Investment Programs (Projects)]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-%D0%BF> (accessed 21 March 2018).

11. Kabinet Ministriv Ukrainy (2012) Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov nadання subventsii z derzhavnogo biudzhetu mistsevym biudzhetam na zdiisnennia zakhodiv shchodo sotsialno-ekonomichnoho rozvytku okremykh terytorii [On approval of the Procedure and conditions for subvention from the state budget to local budgets for implementation of measures on social and economic development of separate territories]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-%D0%BF> (accessed 21 March 2018).

12. Kabinet Ministriv Ukrainy (2016) Deiaki pytan- nia nadання subventsii z derzhavnogo biudzhetu mistsevym biudzhetam na formuvannya infrastruktury ob'iednanykh terytorialnykh hromad [Some issues of subvention from the state budget to local budgets to form the infrastructure of the united territorial communities]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-%D0%BF> (accessed 21 March 2018).

13. Rakhunkova palata Ukrainy (2016) Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykorystannia u 2015 rotsi koshtiv derzhavnogo biudzhetu, spriamovanykh mistsevym biudzhetam na budivnytstvo, rekonstruktsiiu, kapitalnyi remont ob'ektiv infrastruktury okremykh terytorii [Report on the results of the audit of the effectiveness of the use of state budget funds sent to local budgets for the construction, reconstruction, overhaul of infrastructure of individual territories in 2015]. Kiev. Available at: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16749613/Zvit_12-6.pdf?subportal=main (accessed 16 March 2018).

14. Ofis z finansovoho ta ekonomichnoho analizu u Verkhovni Radi Ukrainy (2017) Analiz rozpodilu subventsii na formuvannya infrastruktury ob'iednanykh terytorialnykh hromad u 2016-2017 rokakh [Analysis of the distribution of the subvention for the formation of the infrastructure of the united territorial communities in 2016-2017]. Available at: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-21-subvenciyi-infrastruktury-2016-2017.pdf> (accessed 25 March 2018).

15. Pljuta V. (1980) Sravnitel'nyy mnogomernyy analiz v jekonomicheskikh issledovaniyah: Metody taksonomii i faktornogo analiza [Comparative multidimensional analysis in economic research: Methods of taxonomy and factor analysis]. Moscow: Statistika. (in Russian)

16. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2017) Rehiony Ukrainy 2017 : statystychnyi zbirnyk [Regions of Ukraine 2017: Statistical collection]. Available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/12/zb_ru1ch2016pdf.zip (accessed 13 March 2018).

Stetsenko T.V.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Public Finance
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

Yaremenko V.H.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Public Finance
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

Batashova A.V.

Graduate Student
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

FEATURES OF INVESTMENT SUBVENTIONS' APPLICATION IN UKRAINE

The lack of a transparent distribution mechanism, dispersal of funds for less important projects, and identified abuses in the development of investment subventions in Ukraine lead to a reduction in the socio-economic effect of their provision, which determines the relevance of further research into domestic practices for the application of investment subventions.

In Ukraine, investment subventions or subventions of an investment nature are not specified in regulatory legal acts among other subventions, although in order to intensify investment processes, including at the expense of budgetary funds, it consequently appears reasonable and useful to establish their status.

It is determined that the role of investment subvention in filling municipal budgets and financing their capital charges is insignificant.

The structure of the provided investment subventions from the state budget to municipal budgets shifted towards wide-ranging subventions, which are characterized by constant, predictable nature of the provision.

It is expedient to streamline the list of existing wide-ranging investment subventions to eliminate duplication and violation of requirements when choosing investment objects, dispersing budgetary resources. It would be desirable to separate investments on such parameters: investment objects to create new or maintain existing infrastructure; in terms of the necessary reconstruction or the degree of readiness of the object; by the amount of funding.

To increase the financial discipline of the use of investment subventions to measures of influence in case of improper use of them, it is possible to add a stoppage of subvention's granting to the full or partial elimination of infringement or even non-provision of a subvention in the next budget year.

The allocation of investment subventions between territories should be carried out on an unbiased basis, which can provide a transparent mechanism of calculation. The main objective of subventions should be to bring all regions and territories closer to the level of provision of public services. It is considered expediently to use elements of constructing a taxonomic indicator of development to determine the relative conditions of regions' development, the share of each region in the total amount of investment subventions and to achieve the goal.